

Dredništvo in uprava: Ljubljana, Gradlišče št. 2.

DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENE DELAVSKE STROKOVNE ZVEZE JUGOSLAVIJE.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članstvo izvod po 1.— Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Kongres strokovnih organizacij

4. in 5. februarja bo zboroval v Ljubljani prvi kongres strokovnih organizacij po ujedinenju na tivolski konferenci pred dvema leti.

Kongres v Tivolju je bil slavnosten: proslavil je izvršeno zedinjenje in odredil bojno taktiko za prve volitve v Delavsko zbornico.

Letošnji kongres bo popolnoma drugega značaja: mirno bo pregledal uspehe in neuspehe v strokovnem delu zadnjih dveh let in po tem bo odredil tudi smernice za bodoče delo.

Kjer se organizacije niso zapletle v politične prepire, so napredovale in nasprotno. Strokovna organizacija more napredovati le, če se res strokovno udeležuje. Za večino strokovnih organizacij moramo priznati dejstvo, da so za velike boje še vedno nesposobne — ker večina delavcev stoji še vedno izven njih. Ti delavci so ali indiferentni (ne pripadajo nikamor) ali pa klerikalni volivci. Pa brez združitve vseh delavcev ne bo šlo. Organizirali jih ne bomo niti s resolucijami niti s samimi shodi — temveč samo s tihim organizacijskim delom, ki ga je bilo doslej premalo.

Celo marksistično gobanje sploh pri nas ima to slabost, da se o socializmu in komunizmu veliko govori,

da se pa na konkretnih socialnih vprašanjih premalo dela.

Sedanji kongres nima sprejemati kakih posebnih novih resolucij, temveč pregledati, v koliko so se stare izvrševale in poskrbeti, da bo v bodoče več praktičnega dela.

Večina industrij ni v krizi, nekatere panoge so celo v najboljši konjunkturi. Imamo torej najlepše izgleda za napredek strokovnih organizacij.

Predpogoj za vsako uspešno delo je notranja lojalnost sodrugov, ki so izvoljeni v vodilne odbore. Danes delajo stroke preveč ločeno, med posameznimi centralami je premalo stikov. Boj posamezne stroke še ni razredni boj. Boj vsega delavskega razreda proti kapitalističnemu sistemu je šele razredni boj.

Organizacije so od zadnjega kongresa številno napredovale. V pripravi, da bodo napredovale po februarškem kongresu po številu in notranji moči, pozdravljamo kongres razrednih strokovnih organizacij in vse delavske delegate, ki bodo te dni prihitali iz vseh krajev Slovenije, da kujejo sebi in otrokom lepšo bodočnost.

Jugoslovansko gospodarstvo in delavstvo.

Ugledna zagrebška revija »Nova Evropa« prinaša v svoji številki z dne 11. januarja t. l. kratek pregled jugoslovanskega gospodarstva v letu 1927. »Nova Evropa« pravi:

»Pasivnost trgovske bilance, deficit v osnovi državnega proračuna označuje naše gospodarske razmere v preteklem letu. To pomeni, da proces definitivne konsolidacije našega gospodarstva in državnih financ v lanskem letu ni napredoval. Agrarna država, kakor je naša, mora imeti aktivno trgovsko bilanco in edinole z znatnim viškom izvoza nad uvozom more brez pretresljajev pokriti druge postavke plačilne bilance, ki so v takih državah redno pasivne. Prva leta po vojni smo imeli vzpričo splošne neurejenosti pasivno trgovinsko bilanco. Leta 1924 je ta bilanca postala prvič aktivna, da v lanskem letu postane zopet pasivna in to znatno pasivna. Po podatkih generalne direkcije carin znaša pasivnost v prvih 10 mesecih 1927. leta 712 milijonov, a celotna pasivnost znaša okrog 800 milijonov. Ako vzamemo, da smo 1924. leta imeli aktivno trgovinsko bilanco za 1300 milijonov Din in pasivo za leto 1927, potem vidimo razliko nad dve milijardi v treh letih.«

»Nova Evropa« pripisuje glavni vzrok pasivnosti trgovinske bilance slabim letinam. Kmetje so se v zvezi s tem zopet znatno zadolžili. Vlada pa ni organizirala nobenega kredita za kmete. Evidno, kar je napravila za kmete, je bilo to, da je direkcija za poljedelski kredit dobila novega direktorja. — Nato preide omenjena revija na položaj industrije, ko pravi: »Stanje naše industrije se pa znatno boljša. Mnogo, kar ni imelo živ-

ljenskih pogojev, je že odpadlo, in ono, kar je ostalo, je pretežno na zdravih nogah. Še več! Nekatere industrijske panoge — zlasti tekstilna industrija — so imele tako povoljno leto kakor nikdar poprej in morale so delati takorekoč noč in dan, da so zadovoljile vsa naročila. Povečano povpraševanje seveda ne smemo pripisovati povečanemu konzumu, temveč dejstvu, da carinska tarifa daje prednost domači industriji in s tem često izpodriva inozemsko konkurenco.«

Nato razpravlja »Nova Evropa« še o davčnem vprašanju in krivi vlade, da vse po vrsti zavlačujejo izenačenje davkov.

Za strokovne delavske organizacije je najvažnejše dejstvo, da se stanje industrije boljša, da je tekstilna industrija v najboljši konjunkturi, da se zopet dviga lesna in da se je mnogo bolje odrezala železna industrija.

Plače delavcev pa niso šle vzporedno navzgor, temveč ravno nasprotno: v najbolje stoječi tekstilni industriji so delavske plače najnižje. Industrijalci bogate z državno podporo — z vladino carinsko politiko in z neusmiljenim izkoriščanjem delavstva.

Pa jamranje ne bo nič pomagalo. Zakaj so plače tekstilnih delavcev in delavk najnižje? Ker ni tu strokovne organizacije, ki bi mogla vsaj deloma omejiti podjetniško dobičkaželjnost. Tako organizacijo se z groovitostjo ne bo dalo zgraditi, temveč samo s preračunanim tihim organizacijskim delom.

Delavske zbornice in delavsko gibanje.

Delavska zbornica za Slovenijo pravkar izdeluje svoj proračun za zadnje leto svojega poslovanja — pred novimi volitvami. Ob tej priliki se je izkazalo, da celo vodilni sodrug ne presojajo enotno razmerje Delavskih zbornic do celotnega delavskega gibanja. Istočasno smo tik pred kongresom naših strokovnih organi-

zacij. V takem položaju je potrebno, da smo si o tem vprašanju vs in jasnim.

Delavske zbornice so nastale v prvih povojnih letih, ko si je mednarodni proletarijat priboril vse one ugodnosti, ki jih danes s težavo brani. V pokojni Avstriji teh zbornic niso poznali in oni, ki so izdelovali

tozadevne določbe v Jugoslaviji, si gotovo niso konkretno predstavljali delovanja teh institucij in vpliva, ki ga bodo dobile v splošnem delavskem gibanju.

Eni so videli v delavskih zbornicah naravno protiutež proti trgovskim zbornicam, drugi so videli v njih instrument delavske samouprave, tretji zopet nekako centralo strokovnih zvez in obratnih svetov.

Zbornice dolgo niso nič delale, ker delati niso mogle: vlada je zavirala njihovo delo, dokler se je dalo.

Po zadnjih volitvah pred dvema leti se je slovenska delavska zbornica oprijela praktičnega dela brez velikih teoretičnih debat. Najprej se je morala uveljaviti pred državo. Potem jo je pa hotel naš klub napraviti za koristen člen celotnemu delavskemu gibanju. Mesto ji je bilo treba zagotoviti tam, kjer je za to bila dejanska potreba. Pri tem je bilo treba često opustiti napadalna bojovna in morda tudi popularnejša pota.

Po zakonu je delokrog zbornic silno širok. Kajti one so »razredne zastopnice gospodarskih interesov delavcev in nameščencev« doslovno po zakonu. Pod tem se da marsikaj misliti.

Kako je slovenska delavska zbornica zastopala gospodarske interese delavcev in nameščencev?

Predvsem je podpirala strokovne delavske organizacije, jih pri tem tudi razbremenila od nekaterih poslov, ki jih organizacije v finančni stiski težko zmorejo. Slovenska zbornica je danes n. pr. v marsičem centrala strokovnih organizacij za dela zakonodajne in znanstvene vsebine, s svojim prosvetnim odsekom je pa obenem kulturna centrala za delavske knjižnice, tečaje in predavanja. V tem oziru se je zbornica tako uveljavila, da te politike tudi morebitna druga večina ne bo mogla izpremeniti, ako ne bo hotela uničiti vsakega pomena zbornice.

Praktično je zbornica še v nečem mnogo koristila delavstvu. Delavskih organizacij je več: socialistične, narodne, krščansko-socialne in bernotovske. V vsaki poedini organizaciji je tudi več mišljenj. Izven vseh organizacij skupaj pa mnogo delavstva. Pri tem položaju so mogle sklepati vse različne organizacije o

enotnem nastopu n. pr. v vprašanju bratovskih skladnic ali brezposelnega zavarovanja le na tleh Delavske zbornice. Zbornica kot po zakonu priznana zastopnica delavcev vseh struj se je v tem položaju uveljavila kot tolmač mnenja, želja, stremljenj vsega delavskega razreda.

Ce bi bilo delavsko gibanje močnejše in če bi bile druge razmere v državi, bi se mogla Delavska zbornica uveljaviti še v marsičem.

Končno pa, kakor je slovenska zbornica mlada — deluje s polno paro šele drugo leto — je že postala koristen in nepogrešljiv člen v verigi delavskih organizacij.

Kako se bo nazivala v bodoče? Njeno vodilno osobje je dobro. Njena bodočnost in sedanost zavisi popolnoma od moči ali slabosti razrednih strokovnih organizacij. To naj bi spoznali predvsem oni delavci, ki se jako radi zatekajo po pomoč na zbornico, pri tem pa niso člani našega gibanja, ki je zbornico oživilo. Zbornica je uradna institucija. Strokovna ali politična delavska organizacija je pa prava prostovoljna zveza zavednih delavcev. Zato ostane strokovna organizacija pred zborico.

Na sejah našega kluba so se čule večkrat besede: O zbornici se ne piše dovolj, zbornica še ni dovolj poznana. To ne drži. Zbornica je poznana. Samo mi, ki v resnici vodimo zbornico in ki smo kot večinski klub za njeno poslovanje odgovorni, mi nismo dovolj poznani. Da pa bomo poznani in popularni tako, kakor zaslužimo, moramo predvsem v tovarnah, v obratih, v pokrajini zobljati svoje agitacijsko in organizacijsko delo! In s časopisjem se ne da doseči toliko, kakor z osebnim delom.

V tem osebnem delu in agitaciji ne smemo plavati za nasprotniki, opravičevati se pred grešniki, temveč smelo povedati, kaj smo in kaj delamo.

Roko na srce in za bodoče sklenimo:

Ne tavati, ne poslušati bojazljivo nasprotnika, kaj bo rekel!

Bodimo v borbi neizprosni!
Bodimo res zaupniki!

V tem znamenju bodo napredovale naše organizacije in z njimi vzporedno tudi Delavska zbornica.

Važna akcija delavskega združništva.

Naše delavske zadruge pripravljajo te dni važno akcijo za razširjenje in poglobljenje združne ideje. Akcija se bo izvajala v obliki združnega tedna, ki bo trajal od 28. januarja do 6. februarja. Ta akcija ima namen pridobiti združni ideji še novih prijateljev in pobornikov. Konzumno društvo za Slovenijo pa izvaja poleg te še svojo posebno akcijo, ki gre za tem, zgraditi podoben aparat za vzdrževanje racionalne cestne agitacije.

Zdi se nam važno, akcije našega združništva kolikor mogoče podpreti. Po celem svetu in tudi pri nas se je že neštokrat izkazalo, da imajo strokovne organizacije v združnih organizacijah svojega najboljšega zaveznika. In ko smo se čudili kolosalni vstrajnosti angleških rudarjev, katerih je stvarko preko en milijon celih 10 mesecev, smo se zavedali, da sodelujejo v tem štrajku poleg strokovnih tudi gospodarske organizacije s svojim bajno visokim kapitalom. Pri nas seveda na te stvari za enkrat še ne moremo misliti, ker so gospodarske organizacije še prešibke in tudi splošna politična reakcija prevelika, da bi se tak po-

izkus obnesel. V manjših bojih se je pa zaveznikstvo med strokovnimi in političnimi organizacijami že tudi pri nas izkazalo, zato je naša dolžnost, da opozorimo vse naše članstvo na veliko važnost delavskega združništva.

V boljših časih zbirajo delavske gospodarske organizacije precejšnje denarne rezerve. Kakor privatna trgovina, tako delajo tudi delavske konzumne zadruge večje ali manjše dobičke. Razlika med nakupno in prodajno ceno blaga prinese vedno kak dinar dobička. Vprašanje je le v kak namen se ta dobiček porabi. Delavske konzumne zadruge porabljajo te dobičke deloma za letna povračila svojim članom, deloma jih porabijo za nakup ali zidavo delavskih domov, deloma za podpiranje kulturnega udejstvovanja proletarijata itd. Do biček se torej porabi v eni ali drugi obliki za koristi delavskega razreda. Nasprotno temu, gre pa dobiček, ki ga napravi privatna trgovina, še v najboljšem slučaju v bisago privatnih trgovcev, mnogokrat pa se porabi ta denar za volilne fonde meščanskih strank, za vzdrževanje meščanskih agitatorjev, torej za tiste, ki danda-

nes na tako krut način vladajo in izkoriščajo proletarijat.

Kdor se tega dejstva zaveda, bo storil vse kar je v njegovih močeh, da odvede slehernega delavca od meščanskega trgovca in ga privede v njegove konsumne zadruge. Če pomislimo, da delavec, ki kupuje mesto pri privatnem trgovcu v konzumni prodajalni, na tako lahek način, podpira splošni delavski pokret, potem nam b' ošele jasno, da ni dolžnost le združnikov, temveč slehernega delavca, zlasti pa strokovno organiziranih članov, da predvsem sami nabavljajo svoje življenske potrebščine v zadrugi in da navajajo vsakoogar, ki je še v zmoti, na pravo pot, v združno prodajalno.

Isto je s hranilnimi vlogami. Meščanske hranilnice ali banke obrestujejo svojim hranilcem hranilne vlo-

Misli lesnega delavca.

Prestopili smo prag novega leta. Pred nami je kakor široko morje odprto novo leto, leto bojev, zmag, bede, brezposelnosti itd. Vse to stoji nasproti lesnim delavcem, in vse to bomo morali prodrati in bomo tudi prodrli, če bomo skupni ter složno delovali v strokovni organizaciji. Predno odjadramo od obrežja leta leta 1928, si moramo vzeti kompas, ker on nam je najboljša živa slika preteklega leta, kako brezbrizni smo bili, ko nismo znali izrabiti ugodne prilike ter naše mezde na novo utrditi. Sicer tako bogato v stavbeni sezoni ravno ni bilo, da bi mogli skokoma priti do večjih plač, vendar pa če bi ne prespali prve polovice pretečenega leta, ter druge polovice ne presanjali raznih političnih in socialnih razmer Gosarjevega kova, h kateremu se še povrnemo, bi mi dosegli vsaj to, da bi delovne plače, katere smo imeli 1925-26 na novo vpostavili. Nikdar nismo stali na stališču, da mojstri ne smejo med seboj konkurirati, pač pa stojimo in bomo stali na stališču, da na naše žulje ne dovoljujemo pod nobenim pogojem tako umazane konkurence, kakor se baš oni zadnje čase poslužujejo. Kaj sedaj?

Pred nami so naloge, ena, dve tri in še več, katere nam bo treba izvršiti. Ena prvih teh nalog je, izpolnitev strokovne organizacije. Da je popolna strokovna organizacija potrebna o tem ni govora, predno pa je organizacija popolna, se pa mora veliko govoriti, to pa najbolj vedo zaupniki, kateri delajo na tem, da bodo postale strokovne organizacije popolne. Delo zaupnikov se ne more plačati in zato, ker so toliko požrtvovalni, da je vredno zlatega denarja in tega žalibog v naši državi ni, zato se jih na drugi strani tembolj kritizira za njihovo požrtvovalnost. Teško je v današnji dobi dobiti dobrega zaupnika za delavnico, kateri bi vršil teško delo in zastopal interese dotičnih delavcev njemu enako zaposlenih.

Da nam bo iskanje zaupnikov v bodoče lažje, moramo se zavzeti za eno in to je: ne eden ampak vsi in po vseh delavnicah moramo biti zaupniki naše matice, naše strokovne organizacije in takrat bomo rekli: strokovne organizacije so popolne. In če obmo to nalogo izvršili častno, nam bo druga naloga, katera je še bolj pomembna za strokovno organizacijo veliko lažja, da jo sprovedemo iz besed v dejanja in ta naloga je **zavednost!**

Zaupnik, kakor že povedano zna največ in zna tudi to (povdarjam, da nečemo govoriti to, da naši voditelji tega ne znajo, da polovica članov ne ve, zakaj so organizirani), da člani ne vedo, zakaj pravzaprav strokovna organizacija obstoja, in teh je oboj omed mlajšimi mizarji prav veliko.

Da bo možno zastopati in braniti pravice organiziranega delavstva, morajo biti njeni člani brezpogojno **zavedni!** Gorje vsakemu, če se ne zaveda svojega življenja, zato pa še večje gorje strokovni organizaciji, če so člani nezavedni. Ne sme se slišati več, da smo samo člani strokovne or-

ge po 5 ali 6 odstotkov, denar pa naprej posojajo po 14 ali 16 odstotkov. Obrestno diferenco, ki jo zaslužijo, pa porabijo za privatno kapitalistične žepce, še v večjih slučajih pa porabijo ta denar, da si z njim kupijo upliv na državo. Znana je stvar, da so baš bančni koncerni tisti, ki po vseh kapitalističnih državah odstavljajo in nastavljajo ministre in vlado.

Kdor vse to premisli, bo vedel kaj mu je storiti. Sicer se zavedamo, da je treba v delavskih združenjih še marsikaj izpremeniti in izboljšati, zavedamo se pa tudi, da je to mogoče edino s pozitivnim delom. Zato svetujemo vsem našim organizacijam in članom: **pridružite se v polni meri agitaciji za združništvo! Nabavljajte vse svoje življenske potrebščine v zadrugah! Shranite vsak pristradan dinar v zadrugah! Meščanskim trgovcem in hranilnicam pa obrnite hrbet!**

ganizacije, temveč slišati se mora, da smo **zavedni člani** strokovne organizacije. Če se bomo zavedali, da smo mi ustvarjeni za življenje, potem nam je jasno, da si bomo morali tako življenje kakršno se spodobi delavcu priboriti, kajti ne smemo se zanašati, da bodo naši delodajalci to nudili sami. Take domišljavosti si ne smemo predstavljati! Seveda si lahko predstavljamo to, kar je živa resnica, da se oni spretno sučejo okrog svoje zadruge ter jo utrjujejo, ker se zavedajo, da bodo potem nje zasadili svoje krepelje v telo lesnega delavca.

Kakšna naj bo naša organizacija? Naša organizacija mora biti borbena in okrog nje mora taboriti razredno-zavedni lesni delavec! Tega pa do sedaj ni bilo med lesnimi delavci, pa naj si mislijo nekateri, da smo bili nekdanj pred časom, ko smo zmagovali nad našimi delodajalci! K temu moramo pribiti to, da je bila v letih 1919-1920-1921 mlada jugoslovanska buržoazija pod zasulimi razmerami Avstro-Ogrske monarhije iz svojega še ne utrjenega stališča tako slaba, da je morala na vsako zahtevo delavstva takoj pristati. Takrat so si lesni delavci priborili le potom svojih organizacij in so bile zmagale lažje, kakor so pa danes, ko imamo na eni strani slabo armado proletariata in poleg tega še nezavednega, na drugi strani pa dobro utrjene postojanke naših nasprotnikov.

Kakor hitro bomo stopili v bojne vrste, bomo videli, če smo se po tolikih udarcih, katere so nam prizadajali naši mojstri kaj naučili, da smo pri vsakem takem napadu krvaveli z vsemi svojimi družinami.

Predstoječe borbe bodo borbe na življenje in smrt! Takrat pa bomo vstali in pokazali svojo železno energijo in šli v boj do svojih zmag do pravic, katere so naše, pa nam jih nočejo pripoznati, in ravno zato, ker nam jih nočejo pripoznati, si jih moramo priboriti! Priboriti pa si jih bomo, če bomo imeli popolne strokovne organizacije razredno zavednega lesnega delavstva.

Ne smemo čakati na milost ministra za socialno politiko dr. Gosarja, kateri je za časa svoje brezposelnosti študiral borze dela, kako bi nudil podporo za brezposelne delavce. Pa minister g. dr. Gosar je zares socialen minister, ker je pritegnil armado brezposelnih nekam med nebo in zemljo, tako, da tiste razkošne podpore, katere se jim nudi, ne uporabijo tako hitro.

Nimamo pa samo te usluge od ministra za soc. politiko. Še en drug načrt hoče utihotapiti med proletarske vrste. Zato je pravilnik o volitvah obratnih zaupnikov. Ne bi bilo napačno, če bi g. minister ta pravilnik vtaknil v žep in ga imel za spomin, kajti lesno delavstvo se zgraža nad takim pravilnikom, katerega bi lahko imenovalo »pravilnik o volitvah delavskih obratnih policajev«. Proti takemu pravilniku mora lesno delavstvo najostreje protestirati.

Na jasnem smo si torej, kako do bo smo prespali!

Ako bi ne bili tako brezbrizni, bi imeli v slučaju naše brezposelnosti

vsaj takšno podporo, da bi si mogli kupiti potrebne kruha in tudi pravilnik o volitvah obratnih zaupnikov bi izšel v taki obliki, da bi delavstvo imelo od njega koristi. Mi hočemo obratnih zaupnikov, ker vemo, da so potrebni, nočemo pa takih, kakor si jih je zamislil minister za socialno politiko g. dr. Gosar, kateri koristi našim delodajalcem v prvi vrsti in na drugi strani škodovali lesnemu de-

lavstvu ter strokovnim organizacijam.

Zbudimo se iz dolgega spanja ter stopimo k izviru zavednosti! Vzdignimo našo strokovno organizacijo lesnih delavcev! Dajmo ji življenja, katerega potrebuje v novem letu!

Če bomo storili to, smo si gotovi zmag in poštenega življenja, v katerega smo tudi vpoklicani! A. E.

Proračun Delavske zbornice za Slovenijo

za obdobje od 1. avgusta 1928 do 31. julija 1929.

(Predlog upravnega odbora.)

A. REDNI IZDATKI.

I. Račun inventarja DZ:

Nabava in opisi 30.000 Din

II. Račun upravnih stroškov.

1. Centralna pisarna v Ljubljani:

a) osebni izdatki 268.200 Din

Davki za nameščence, prispevki za Pokoj. zavod in OUZD 20% od prejemkov 53.640 »

b) Materijelni izdatki: 57.100 »

2. Ekspozitura v Mariboru:

a) Osebni izdatki:

Vodja ekspoziture 33.000 Din

Davki, pokojninski zavod, OUZD, 20% od prejemkov 6.600 »

b) Materijelni izdatki: 23.700 »

Skupaj: Upravni stroški 442.240 Din

III. Račun stroškov za samoupravne organe:

1. Seje: Skupščina, upravni odbor, finančna kontrola, predsedstvo, odseki, kongresi in potni stroški funkcionarjev 100.000 Din

2. Honorar blagajniku 4.800 »

3. Honorar knjigovodji 6.000 »

4. Razno (nepredvideni izdatki, potni stroški ekspertov, enquete) 30.000 »

Skupaj 140.800 Din

IV. Račun stroškov za publikacije in zbiranje statistike.

1. Letno poročilo zbornice 30.000 Din

2. Statist. pripomočki 10.000 »

Skupaj 40.000 Din

V. Račun stroškov za ljudsko vzgojo in izobrazbo.

1. Kulturni odsek v Ljubljani:

a) Osebni izdatki

Tajnik 39.000 »

Dnevničarki 2 27.600 »

Skupaj 66.600 Din

Davki, pokojnin. zavod, OUZD 20% od prejemkov 13.320 »

b) Materijelni izdatki: 19.400 »

c) Razni izdatki: Nakup skioptičnih slik, nabava predavanj 20.000 »

Nakup žarnic in drugih skioptičnih priprav 4.000 »

Podpore kult. društ. 100.000 »

Nakup in vezava knjig 30.000 »

Nakup revij in časopisov 13.000 »

Tečaji in predavanja 7.000 »

Skupaj 174.000 Din

2. Kulturni pododsek v Mariboru:

a) Osebni izdatki: 14.400 Din

b) Materijelni izdatki: So že upoštevani pri ekspozituri!

c) Razni izdatki: Nakup in vezava knjig 40.000 »

Nakup revij in časopisov 10.000 »

Tečaji in predavanja 3.000 »

Skupaj 53.000 Din

3. Industrijska okrožja Slovenije:

a) Celjsko okrožje:

Tečaji in predavanja 3.000 Din

b) Trbovlje:

Tečaji in predavanja 3.000 »

c) Hrastnik:

Tečaji in predavanja 2.000 »

Nabava skioptikona 1.000 »

Tečaji in predavanja 1.000 »

č) Zagorje:

Nabava skioptikona 2.000 »

Tečaji in predavanja 1.000 »

d) Črna:

Nabava skioptikona 2.000 »

Tečaji in predavanja 1.000 »

e) Mežica:

Tečaji in predavanja 1.000 Din

f) Guštanj:

Tečaji in predavanja 1.000 »

g) Jesenice:

Tečaji in predavanja 2.000 »

h) Kranj:

Nabava skioptikona 2.000 »

Tečaji in predavanja 1.000 »

i) Tržič:

Tečaji in predavanja 1.000 »

j) Kočevje:

Nabava skioptikona 2.000 »

Tečaji in predavanja 1.000 »

4. Dečja zavetišča 20.000 »

5. Obrtno nadaljevalne in trgovske šole (nakup učnih knjig) 10.000 »

6. Strokovni tečaji za delavske zaupnike 100.000 »

7. Razno (nepredvideni izdatki) 20.000 »

Skupaj 516.720 Din

VI. Račun stroškov za soc. politiko:

1. Poklicna izbira 10.000 Din

2. Skrb za izseljence 10.000 »

3. Delav. kuhinje (nabava inventarja-adaptac) 100.000 »

4. Brezposelne podpore (zaupniki) 50.000 »

5. Zaščita vajencev 10.000 »

6. Del. pomožne blagajne — ustanovni fond 50.000 »

7. Delavski azili 50.000 »

8. Stroški za volitve delavskih zaupnikov 10.000 »

9. Stroški za seje delavskih zaupnikov 15.000 »

10. Mezdna posredovanja (potni stroški nameščencev) 50.000 »

11. Razno (nepredvideni izdatki) 15.240 »

Skupaj 370.240 Din

VII. Račun stroškov za posle v prenešenem delokrogu:

1. Prispevek za Centralno tajništvo v Beogradu 150.000 »

2. Osred. uradu za poriranje doklad 190.000 »

Skupaj 340.000 »

VIII. Za odkup stavbe.

1 obrok 120.000 Din

(garancijski sklad za razliko k pokojninam nameščencev glasom službene pragmatike.)

Redni izdatki:

1. Račun inventarja 30.000 Din

2. Račun uprav. stroškov 442.240 »

3. Račun stroškov za samoupravne organe 140.800 »

4. Račun stroškov za publikacijo in statistiko 40.000 »

5. Račun stroškov za ljudsko vzgojo in izobrazbo 576.720 »

6. Račun stroškov za socialno politiko 370.000 »

7. Račun stroškov za posle v prenešenem delokrogu 340.000 »

8. Za odkup stavbe v Ljubljani 1 obrok 120.000 »

Skupaj 2.000.000 Din

B. Izredni izdatki:

1. Stroški za volitve delegatov 250.000 Din

2. Stroški glavne skupščine 30.000 »

Skupaj 280.000 Din

Skupna potreščina v proračunskem letu 1928-29 znaša:

a) Na rednih izdatkih 2.000.000 Din
b) Na izrednih izdatkih 280.000 »
Skupaj 2.280.000 Din

Dohodki:

Prepis prispevkov po OUZD 1.850.000 Din
Prepis prispevkov po »Merkur« 160.000 »
Prepis prispevkov po Bratovskih skladnicah 440.000 »
Skupaj 2.450.000 Din

Prebitek v znesku 170.000 Din se pripiše stavbenemu skladu zbornice.

Zneski za prosvetno delo po zunanjih krajih so razdeljeni z ozirom na lansko leto: kraji, ki so dobili lani skioptične aparate, dobijo naravno manj, novi kraji pa več.

Domači pregled.

Skupščina Delavske zbornice za Slovenijo se bo vršila 12. februarja v Ljubljani. Najvažnejša točka dnevnega reda je razprava o proračunu za l. 1928-29. Proračun priobčujemo v današnji številki.

Navodila za obratne zaupnike po novih določbah ministrstva za socialno politiko je izdala v posebnj brošuri Delavska zbornica.

Poziv na starše! Podpisano Osrednje društvo oblačilnih delavcev, opozarja vse družinske očete in matere, da pri izbiri poklica svojim otrokom ne svetujejo krojaške obrti. V Sloveniji se uči čez 1200 krojaških vajencev in čez 1400 šivilj. Kadar so ti vajenci in vajenke prosti, jih mojstri navadno odpustijo in so ponavadi še v nadaljnje breme svojim staršem. Če pa se nekaterim vendar le posreči dobiti delo, so isti prav slabo plačani. Tako plačujejo šivilje mojstrice svojim izučeni vajenkam za 10—14urno delo reci in piši 10—15 Din dnevno. Poleg tega traja delo pri krojaški stroki le nekaj mesecev na leto, in se razdeli v dve sezoni, prva pomladanska prične z začetkom aprila in traja do srede junija, druga pa od srede oktobra do Božiča. Vse ostale mesece pa so krojaški pomočniki in šivilje brez dela. Zato pa krojaški pomočniki v tako velikem številu zapuščajo svojo obrt, ker so prepozno spoznali napako, ker so šli se učiti krojaško obrt. Če pogledamo v vse državne in privatne službe, vidimo, da je največ slug iz med njih krojačev. Zato naj starši dobro premislijo, predno dajo svoje otroke učiti krojaštva in jih s tem pahnejo v nesrečo! — Osrednje društvo oblačil. delavcev.

Inspekcija dela, kje si? Ni res, da zahteva tvrdka Drago Schwab v Ljubljani, od svojih krojaških pomočnikov, da delajo 15—17 ur dnevno. Res pa je, da delajo njeni pomočniki v akordu, torej jim je na razpolago dano, koliko časa hočejo delati, ker dobijo plačano od kosa. Ni res, da pride pomočnik pri tvrdki Drago Schwab v Ljubljani v veliko prisilno delavnico, res pa je, da dela vsak pomočnik, ker je akordant, kolikor sam hoče. Ni res, da so plače skrajno nizke. Res pa je, da prejmejo ti pomočniki prav iste, oziroma še veliko večje plače, kakor za tvrdko Drago Schwab v akordu in to na svoje stroje in ob lastni režiji. Ni res, da odteguje tvrdka Din 5 za režijske stroške, res pa je, da pogodbeno odteguje tvrdka Din 5 tedensko za odškodnino za uporabo strojev, ker plačuje tvrdka vsem pomočnikom isto ceno (ozir. večje) za kos, kakor svojim zunanjim mojstrom akordantom, ki šivajo na svoje stroje v svojih prostorih. S tem, da je tvrdka zgradila delavnico in jo napolnila s stroji, je pač storila tridesetim in tudi več brezposelnim pomočnikom dobro, ker so prišli do dela brez lastnih strojev in zaslužijo več, kakor oni s svojimi stroji. Gospod urednik prosim Vas, da sprejmete našo zahvalo ter beležim z vsem spoštovanjem Drago Schwab, Ljubljana.

Radnički pokret. Socialistični mesečni časopis. Izšel je XI. in XII. zvezek s sledečo vsebino: Ekonomski razvitek Jugoslavije, od Jove Jakšiča; Birokratizam u sovjetskoj privredi, od Dr. Živka Topalovića; Za i protiv koalicije, od Dr. Mojsija Zona; Kulturni osnovi radničkog pokreta, od Živojina Cvetkovića; Od seljaka do radnika, od Dragiše Lapčevića; Radničko osiguranje u godinama 1922—1927., od Sretena Jakšiča; Privredna smotra, od A. Nikolića; Trijebljenj zmiya otrovnica, od Vajsila Čurčića; Naučna organizacija rada, od S. Muzikravića; Sitan bednik, od D. L.; Iz svetske privrede, od L. Z.; Značaj oblasnih kvota u sindikalnim organizacijama, od J. J.; Aktiviranje »Federacije Organizacija Privatnih Na-

meštenika Jugoslavije«, od A. Šmita; Zavarovanje rudarjev, od Filipa Uratnika; »Klenovnik«, od P. Rajkovića; Socialistički omladinski i partiski pokret, od Petra Rajkovića; Rudolf Hilferding: Die Aufgaben der Sozialdemokratie in der Republik, od Bogdana Krekića; Maksim Gorki: Ruski seljak, od Vladete Bilbije; Dr. Stev. Z. Ivanić: Ishrana čoveka, od W.; Prof. K. N. Kornilov: Psihologija deteta, od Bogdana Krekića; Milan Karanović: Samoučka pismenost od M.; Dr. Miloš Besarović: Duvan i njegovo delovanje na organizam, od B.; 30-godišnjica »Bunda«, od Dr. Mojsija Zona; Broj službenika u Ministarstvu Saobraćaja; Nacionalni prihod Jugoslavije. Naročnina za »Radnički Pokret« znaša: letno 60 Din, polletno

30 Din, tromesečno 15 Din. Naslov »Radničkog Pokreta« je: Radnički Dom, Sarajevo.

Mednarodni pregled.**Državne auto-delavnice v Sovjetski Rusiji.**

V Moskvi gradijo državne delavnice za izdelavo avtomobilov in bicikljev. Letna produkcija bo znašala 10.000 osebnih in 12.000 tovornih avtomobilov ter 20.000 bicikljev.

Aktivnost trgovinske bilance v Sovjetski Rusiji.

Uvoz je znašal 702 milijonov rubljev, izvoz pa 758 rubl. Sovjetska Rusija bo tudi brez Angleške še obstalal

Kranjska industrijska družba na Jesenicah je predložila svojim delničarjem poslovno poročilo za l. 1926-27 v novi valorizirani imovinski bilanci. Družba je valorizirala delniško glavnico od 4.5 na 13.5 milijonov dinarjev. Razen tega je ustanovila dva rezervna sklada, za katera je votala 5 milijonov dinarjev. Vrednost posestev in delavniških oprem je sedaj cenjena na 17 milijonov dinarjev, dočim je znašala pred valorizacijo le 2.75 milijonov dinarjev. Leta 1914 je bilo vredno vse imetje družbe 10 milijonov zlatih kron, kar bi znašalo v današnji valuti 120 milijonov dinarjev. Družba je prodala tudi v Italiji se nahajajoče plavže za 7 milijonov dinarjev. Valorizacija torej ni v pravem razmerju z vrednostjo imetja in ima namen, spraviti dobiček in izkazano glavnico v nekako gospodarsko ravnotežje. Promet še ni dosegel predvojnega prometa, vendar se je konjunktura znatno izboljšala, ker družba participira na produkciji luksemburškega kartela težke industrije. Družba je napravila 5.1 milijone dobička, od katerega gre 60% na obrestih za izposojeni denar. Odpis znaša 800.000 Din, čisti dobiček pa 1.2 milijona Din, ki se večinoma izplača kot dividenda, to je po 10.5 Din na delnico, ki znaša sedaj 150 Din. Produkcija Martinovega jekla je dosegla 42.000 ton, dočim je znašala doslej v povojni dobi največ 37.000 ton. Iz poročila seveda ni razvidno, v kakšnem razmerju so nizke delavske plače s produktivnimi stroški, vsekakor pa bodo v bilanci številke, ki to razmerje prikrivajo in ki imajo namen utrditi glavnično pozicijo družbe.

Jesenice.

Vsled zaostalosti s plačami napram vsem drugim podjetjem so vložili livarji jeseniških plavžev dne 14. decembra p. l. spomenico na generalno ravnateljstvo kranjske industrijske družbe. Generalni ravnatelj je odgovoril Savezu Metalnih radnikov Jugoslavije, da mu absolutno ni znano, da bi se Jeseniškim livarjem godile krivice in da njih plača popolnoma razmeram odgovarja. Na ta odgovor je oblastni odbor kovinarjev v Ljubljani naprosil Delavsko zbornico za intervencijo. Ko je dne 14. januarja ravnatelj Delavske zbornice g. Kopač s glavnim zaupnikom sodr. Ravnikom interveniral, je bil generalni ravnatelj ves iz sebe in oštel je s. Ravnika, kako to, da mu ni ničesar poročal o gibanju oz. o nedostatkih v livarnah in ga vprašal, kaj pravzaprav dela in misli, da ga ne obvešča o dogodkih v obratu!

No, jeseniški livarji pa so bili drugega mnenja, kakor gospod generalni direktor.

V nedeljo, dne 15. januarja je oblastni odbor kovinarjev sklical na

Jesenicah v Delavskem domu shod livarjev, na katerega so prišli vsi v jeseniških plavžih zaposleni livarji. Ko je zastopnik Delavske zbornice g. Kopač podal svoje objektivno poročilo, so ga z medkljico in ogorčenjem livarji vzeli naznanje.

K temu poročilu s. Kopača se je k besedi oglašilo več livarjev, ki so trditve generalnega ravnatelja gosp. Notta ovrgli češ, da je to nemogoče, da g. ravnatelj ne bi bil informiran, kakšni zaslužki da so v livarnah.

Na to je s. Mihevc poročal v imenu oblastnega odbora kovinarjev, ki je obširno govoril o težki železni industriji in o njenih organizacijah, katere brezhibno funkcionirajo. Dejal je med drugim, da obsega srednjeevropski kartel 55 plavžev in v tem kartelu so tudi Jeseniški plavži. Če je generalni ravnatelj g. Nott rekel, da je na Čehoslovaškem in v drugih državah produkcija bolj racijonalna, tedaj ne leži krivda na delavcih, temveč na podjetju, kjer je z modernimi napravami daleko zaostalo drugim državam, to pa, ker podjetje ni potrebnega kapitala investiralo, temveč, le dobičke pospravilo za se. H koncu je govornik pozival zborujoče livarje na delo za strokovno in gospodarsko organizacijo, češ, da je že dovolj politiziranja in da je treba iti na pozitivno delo. Na to je bila resolucija preložena, ki jo je zbor livarjev enoglasno sprejel in, ki se glasi:

P. n.

Generalno ravnateljstvo Kranj. ind. družbe

na Jesenicah.

Resolucija.

sprejeta na sestanku delavstva, zaposlenega v livarnah Kranj. industr. družbe na Jesenicah, dne 15. januarja 1928 v Delavskem domu na Savi.

Zbrano delavstvo je sprejelo poročilo zastopnika Delavske zbornice g. Kopača o intervenciji pri p. n. naslovu radi vlozene spomenice z velikim nezadovoljstvom na znanje.

Delavstvo ugotavlja, da so plače livarskega delavstva pri KID na Jesenicah najslabše v primeri z drugimi velikimi livarnami v državi, zato vstajajo pri svoji, dne 14. dec. 1927, predloženi spomenici objasnjenih zahtevah.

Razlogi, s katerimi podjetje odklanja upravičene zahteve delavstva so ničevi, pravi razlog slabega stanja podjetja ni iskati pri delavcih, pač pa leži izključno le na strani uprave podjetja.

Shod se zahvaljuje Delavski zbornici, ki je skušala to medzno gibanje mirnim potom urediti ter ugotavlja, da bo vodstvo tovarne s svojim odklonilnim stališčem prav lahko izzvalo konflikt, kateremu se je hotelo delavstvo izogniti.

Shod sklene opozoriti generalno ravnateljstvo KID, da če se bo še nadalje zavlačevalo medzno rešitev predložene spomenice, bo delavstvo prisiljeno izvajati konsekvence, za katere odklanja navzoče delavstvo vsako odgovornost.

Dodatno zbrano delavstvo ugotavlja, da znašajo plače livarjev v Nemčiji od 75 do 80%, na Čehoslovaškem od 90 do 95%, modelnih mizarjev pa celo od 100 do 110%, medtem ko znašajo plače livarjev pri KID na Jesenicah samo 53% predvojne plače.

Delavstvo naproša SMRJ, da stori še zadnji korak v svrhu mirne rešitve tega spora s tem, da naprosi Inšpekcijo dela in Delavsko zbornico za posredovanje.

Jesenice-Fuzine, 15. jan. 1928.

Za Savez metalnih radnika Jugoslavije, podružnica Jesenice:

Predsednik: Munik.

Tajnik: Franc Franc m. p.

Po odglasovanju resolucije je predsednik pozval vse livarje, da naj bodo složni v smislu sprejete resolucije.

S. Mihevc je stavil nadaljni predlog, ki se pa glasi nastopno:

Ako bi bile nadaljne intervencije od strani zaupnikov, Delavske zbornice in Inšpekcije dela, brezuspešne. Tedaj naj se poziva Savez metalnih radnikov, da skliče državno livarsko konferenco, na kateri naj se razpravlja, o nadaljnem postopanju Jeseniških livarjev in o izenačenju plač v Jugoslaviji.

Na to je predsednik to zelo važno zborovanje jeseniških livarjev s apelom na složnost naključil.

Združitev železarskih podjetij v Jugoslaviji.

Zenica in Vareš. Železna industrija Zenica d. d. bo po poročilih iz Sarajeva prevzela državno železovarno v Varešu. Ta livarna se bori že več časa s težkočami (to radi verjamemo, kjer je v državni upravi). Zato naj jo vzame Zenica d. d. v zakup! Zenica izvede racijonalizacijo obrata. Dvignila bo s tem tudi svoj obrat; dobivala bo iz Vareša surovo železo, ki ga rabi za izdelovanje tračnic, žice in železa v palicah.

Ne dolgo tega so pa časopisi poročali, da ustanovi vlada novo veliko jeklaro v Jugoslaviji in da namerava investirati 100 milijonov Din v to novo podjetje.

Mogoče so pa gospodje na državnih krmilih mislili s tem to transakcijo Vareš-Zenica?

No, pri nas je vse mogoče, tudi to je mogoče, da bodo gospodje na državnih krmilih vrgli res 100 milijonov Din zeniški kapitalistični družbi v žrelo.

Livarji. Dne 15. tm. se je vršil občni zbor sekcije SMR livarjev. Razpravljale so se interne zadeve po raznih livarnah. Livarji so bili polnoštevilno udeleženi, po končani debati je bil izvoljen nov sekcijski odbor.

Občni zbor podružnice SMR Muta se vrši dne 29. jan. ob 9. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom.

Občni zbor podružnice SMR Tezno, se je vršil dne 16. januarja. Iz poročil je bilo razvidno, da je podružnica napredovala za 170 članov. Le tako naprej!

Sekcija strugarjev Ljubljana je imela svoj sestanek dne 15. tm. Poročila na sestanku razveseljiva. Sekcija napreduje.

Podružnica SMR Ljubljana ima svoj sestanek dne 29. tm. z zelo važnim dnevnim redom: kartel in njega posledice, volitev delegatov za strokovni kongres in razno.

Novoizvoljeni kralji jekla. Kakor poročajo iz Newyorka, je bil po umrlem predsedniku Gary-ju izvoljen za predsednika jeklarskega trusta J. P. Morgan. Morgan je eden največjih bankirjev v Ameriki, njegova banka financira 62 jeklarskih podjetij.

Svinčeni kartel. Evropski svinčeni kartel se je mislil ustanoviti. Prišli pa so tudi ameriški kapitalisti in predlagali svetovni svinčeni kartel. Kapitalizem zna ceniti svoje organizacije.

Mednarodni kongres železa in jekla v Bilbao (Španija). Konzularno trgovinsko odelenje ministrstva ino-

stranih del je obvestilo Zbornico za trgovino in industrijo v Ljubljani, da se vrši v Bilbao (Španija) od 28. septembra do 15. oktobra 1928 mednarodni kongres železa in jekla. Doslej se je prijavilo okoli 250 delegatov iz raznih držav in to po večini inženjerji in direktorji plavžev in jeklarn. Na kongresu se bo razpravljalo o najvažnejših vprašanjih, ki se tičejo rudnikov in mednarodne produkcije železa in jekla. O kongresu bomo še poročali.

Srednjeevropski kartel železa, je sklenil, da podraži železo za 3 km. No, to se nobenega ne vpraša, temveč kapitalisti sklenejo in to vedno v njih prid; konzument, ti pa plačaj in delavec, ti garaj!

Kovinarji srednje Nemčije v stavki. Kakor poročajo iz Nemčije, so kovinarji srednje Nemčije po dolgih brezuspešnih pogajanjih stopili dne 16. tm. v stavko. Podjetniki so ponudili povišek 3 Pm. na uro. Zveza kovinarjev je to ponudbo odklonila in odgovorila s stavko. Minister dela je takoj obe stranki povabil v Berlin, ker upa, da se bodo stranke po njegovem posredovanju pogodile.

Že posnemajol! V zgornji Šleziji so se iz vseh plavžev takozvan. »Königshütte« v zgornji Šleziji dne 30. decembra minul. leta zbrali vsi obratni zaupniki in napravili sklep, da s 1. januarjem stopijo v stavko, radi vladne odredbe, ki za te obrate določa daljši delovni čas. Strokovni komisiji v Katowici, se je posrečilo to gibanje preložiti na 9. januarja in je na to strokovna komisija takoj odposlala

deputacijo v Varšavo, ki ima nalog, da stopi v stik s ministrom za delo in mu predloži zahteve zveze kovinarjev za gornješlezke obrate. Tudi poljski jeklarski magnet je hočejo posnemati nemške jeklarske barone.

Ljubljana. V pondeljek, dne 16. tm. se je vršil shod kovinarjev pri Lozerju obrata III., ki je bil izredno dobro obiskan. Na shodu sta poročala sodruga Ropret in Mihevc. Oba sta govorila o važnosti volitev obratnih zaupnikov. Nato sta bila predlagana ss. Pavšek kot glavni zaupnik in Vidmar njegov namestnik. Tudi kovinarji obrata III. so pričeli uvidevati, da je v organizaciji potrebno vedno gibanje in delo.

Sodruga Avgust Schley umrl. V Ljubljani je dne 12. tm. po kratki boleznii umrl s. Avgust Schley, strugar v Strojnih tovarnah. Pokojnik je bil najzvestejši pristaš delavskega pokreta. V Strojnih tovarnah je bil zaposlen 33 let, član kovinarske organizacije pa 22 let. V organizaciji je opravljal 8 let blagajniške posle. Schley je bil jako ljudomil človek in prijeten družabnik. Omeniti je treba, da je Schley po vojni na znani oklic vzel tudi vojno siroto za svojo in jo po očetovsko vzgajal. Kako je bil pokojnik priljubljen in spoštovan, je pokazalo tudi številno spremstvo na njegovi zadnji poti na pokopališče. Na grobu je imel daljši govor pastor, ki je v lepo zasnovanem govoru poudarjal vrline pokojnika in pokazal na delavski simbol na rdeči zastavi, češ, da si mora delavstvo podati roke, se medseboj podpirati in tudi ne

pozabiti na pokojnikove svoje, ki žalujejo ob grobu. Za njim je govoril s. Fr. Svetek, ki je povdarih pomen zvestobe do delavskega pokreta, kakršno je imel pokojnik. Z besedami Blag mu spomin! se je govornik poslovil od pokojnega sodruga Schleya. Pred hišo žalosti in ob grobu je ganljivo zapelo pevsko društvo »Cankar« par žalostink. Poklonjenih je bilo na krsto tudi večje število lepih vencev in šopkov. Blag mu spomin!

Tehnični predal.

Prosim, kako se najbolj in najlažje iz avtohladilnika odpravi olje in vodni kamen, ki se v njem nabere.

Pod A. Z. Jesenice.

Vprašanje št. 1.

Autohladilnik morate prvič 6—8 ur v pretreleju namakati, tako da se olje in vodni pesek raztopi. Nato z vročo vodo dobro izprati; potem v močnem tekočem natrium- ali kaliumbikarbonatu namočiti. Kakor hitro je vodni kamen suh, tedaj se z raztopljeno soljo ali pa zvepleno kislino namočiti in vodni kamen od vsake kovine odstopi in se ga na ta način lahko odpravi.

Če pa ima avtohladilnik ujedline, znake rje, potem je potrebno, da ga do vrha napolnite s cinkloridovo raztoplino, v katero dajte nekaj drobcev cinka; s tem se rja odpravi in nastane povsod neka galvanična plast, katera varuje pred ujedlinami.

Vprašanje št. 2.

Vijaki, ki ne rjave, se dobijo v večjih želez. trgovinah. Izdelujejo se iz kromo- in nikeljekla; iznajditelj je Krupp.

Iz revirjev, tovarn in delavnic.

Moste. (Občni zbor podr. kemičnih delavcev v Mostah.) Dne 19. januarja se je vršil redni letni občni zbor kem. delavcev ob precejšnji udeležbi delavcev. Sodr. Mehle, predsednik podr., poda poročilo o sedanjem delovanju v podružnici. Zaznamovati moramo napredek članstva od zadnjega občnega zbora do danes za kakih 60 članov, a na žal je treba konstatirati takoj, da polovica od teh so člani samo na papirju. Strašne težkoče imamo zaupniki z nevednimi člani, ki mislijo, da je organizacija samo zato tu, da se ima vsak pravico ob njo obregnuti in zabavljati. Končno pravi: »Poboljšajmo in spolnimo se v bodočem letu. Na dnevnem redu imamo tudi točko: poročilo tajništva in volitev obratnih zaupnikov ter volitev novega odbora. Žato prosim, da ste jedrnat in kratki v svojem poročilu.« Sodr. Jančič poda poročilo tajnika in blagajnika. Podr. je imela od marca pa do danes 10 shodov in sestankov ter 12 podučnih sej, poleg tega smo poslali 20 dopisov, sprejeli pa 40 z okrožnicami. Odbor je tudi prosil naš Savez v Zagrebu za enkratno podporo, katero smo tudi dobili v znesku 1500 Din ter jo razdelili med stare člane. Vložili smo tudi prošnjo na Delavsko zbornico s pripombo, da naj se izda enkratna podpora vsem onim starim delavcem, ki so bili reducirani v letu 1926. Prošnja je bila ugodno rešena ter smo dobili pri borzi dela vsak po 100 Din podpore. Poleg tega smo naredili več intervencij pri našem ravnateljstvu, zlasti za povišanje plač nekaterim kategorijam, radi premoaga, da se naj poceni, radi nagrade za velikonočne in božične praznike, radi delavnih plaščev za ženske, radi kopalnice in mila v kopalnici, skratka, bili smo stalno zapreženi z različnimi intervencijami za posameznike in za skupnost; toda lahko trdimo, da vedno z uspehom, tako da smo s tem malim članstvom, ki smo ga do zadnjega časa imeli, lahko zadovoljni. Blagajniška poročila pa je sledeče: Podružnica je sprejela znak od marca meseca pa do danes sledeče: I. razr. 300 komadov, II. razr. 2600 kom. in III. razr. 300 komadov. Od teh se je prodalo: I. razr. 75 kom. v znesku Din 225, II. razr. 1730 kom. v znesku Din 6920, III. razr. 34 kom. v znesku Din

170. Centrali v Zagreb se je poslalo Din 6580, podružnici ostane od vsega prispevka Din 0,40, skupaj Din 735,60. Izdatki podružnice 281 Din; ostane tedaj še Din 454 podružnici. Sodr. Sterle poroča v imenu kontrole, da je pregledal blagajniško poslovanje, ter da je našel vse v najlepšem redu, nakar predlaga staremu odboru zaupnico. Vsa poročila vzamejo navzoči z odobravanjem na znanje ter glasujejo soglasno za zaupnico staremu odboru. Nato poroča tajnik s. Makuc o splošnem delavskem položaju ter o težkočah, s katerimi se morajo zlasti sedaj boriti strokovne organizacije napram podjetnikom ter proti delavski nezavednosti. Nadalje kritizira pravilnik za volitve obratnih zaupnikov, katerega je izdelala Trgovska zbornica in minister za soc. politiko dr. Gosar. Klerikalci imajo še pogum se s tem reakcionarnim pravilnikom hvaliti, kakšno dobroto odnosno uslugo so s tem delavcem napravili. Pravilnik spreminja zaupnike v nekakšne brezplačne tovarniške policaje. Brez vsake pravne zaščite pa so tedaj, ako bi hoteli v resnici vršiti nalogo res pravega delavskega zaupnika. Ker pa ne smemo kljub vsem slabim stranem tega pravilnika prepustiti nasprotnikom, da samo oni volijo, to pa vsled tega, ker vseeno predstavljajo ti izvoljeni zaupniki legalno zakonito predstavništvo od strani Inšpekcije dela, zato moramo v volitve. Nato prečita s. Jančič resolucijo. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Nato se je izvolilo tričlansko komisijo, ki naj sporazumno ugotovi, kdo naj bo v bodočem podružničnem odboru. Po kratkem posvetovanju se izvoli od komisije predlagano listo, kakor sledi: Mehle Anton, predsednik; Čopar Pavel, tajnik; Strle Ivan, blagajnik; Cerar Martin, Sevšek Franc in Babnik Anton, odborniki ter Skok Anton, Čistar Albin in Maček Franc v kontrolo. Lista je bila enoglasno sprejeta. Ko se je sestavila še zaupniška lista, zaključil s. Mehle občni zbor s trdno nado, da mora prihodnje leto biti poročilo še boljše. — M.

Hrastnik. (Kemični delavci.) Splošna delavska zveza Jugoslavije, podružnica kem. delavcev v Hrastniku sklicuje za dne 29. jan. 1928 svoj redni letni občni zbor pri g. Vincencu Dimitroviču ob 4. uri popoldne. Na dnevnem redu je: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poro-

čilo blagajnika in kontrole; 4. volitev novega odbora; 5. razno. Vabijo se vsi sodrugi in sodružice, da se v polnem številu udeležijo. — Odbor.

Ljubljana. (Tovarna za klej.) O naših delavskih razmerah, ki vladajo pri nas, malokdo ve. Gotovo si mislite, da je pri nas vse v najlepšem redu. To pa ni res! Je le to, da nimamo delavci pri nas toliko poguma, da bi povedali resnico tako, kakor povejo tam tisti delavci, kateri so organizirani. Toraj pri nas organizacije ni, za nas tudi ne veljajo predpisi zakona o zaščiti delavcev, pri nas tudi ne velja pravilnik o volitvah obratnih zaupnikov, za nas velja samo beseda vojaškega izvora »still sein und weiter dienen«; prav nam je, drugače za nas takozvane čakovce ne more biti, ker boljše ne zaslužimo. Vprašajmo se, ali smo res pri nas tisti balkanski analfabeti, da ne čitamo, ne slišimo in ne vidimo, kaj delajo sodelavci drugje po drugih tovarnah, ko se skupno borijo za svoje pravice. Mi nezavedneži pa se borimo za profit že tako prenasičenega kapitala. Nesramnost in lenoba naša, zakaj iz teh dveh grehov izhaja vse zlo in mi pa ta dva greha ne gojimo v naši tovarni le v škodo nas samih, ampak v škodo tudi tistih zavednih proletarcev, ki se borijo za svoje pravice. Mi smo tisti, ki pomagamo plesti bič kapitalistu, da preganja naše zavedne sodruge, ki hočejo potom strokovne organizacije odpraviti delavcu sužnost in glad. Za nas naj velja beseda, ki pravi, gorje za tistega proletarca, katerega bo dohitel čas nepripravljenega. Zato kličemo delavci trpini: proč z nezavednostjo, proč z sužnostjo! Za nas mora odločati delavska beseda. Torej beseda delavskega zaupnika. Zato na delo vsi v tovarni, da izvedemo prej ko slej volitve obratnih zaupnikov in postavimo v obrambo močno strokovno organizacijo. Zato vsi, kateri občutite teror kapitalizma, skupaj v organizacijo, le potem vam bo zasijalo solnce proletarske svobode. — Delavec trpin.

Zakaj sem strokovno organiziran?

Ker lahko spremenim z delavstvom vsega sveta svet laži, prevare, krivic in nasilja v svet lepote, sreče in pravice! Svet, zgrajen na temeljih pravice in resnice je moj cilj!

Ker se borim proti nesnagi in nezavednosti, toda za zdravje in zavednost.

Ker imam pogum, da se borim skupno z ostalimi delavci za pravice, ki mi pripadajo!

Ker hočem, da ima vsak mož, vsaka žena, vsak otrok toliko dohodkov, toliko dobre hrane, toliko obleke in toliko časa, da svojo hrano použije!

Ker imam več spoštovanja do značajnega delavca v raztrgani obleki, kakor do izobraženega bedaka, ki razpolaga z bančnimi računi! Ker se strokovno organizirani delavec zaveda, da bo z vloženi članskimi prispevki storjenega nekaj v njegovem interesu!

Ker se raje borim proti čredi mojih nasprotnikov, kakor da zapustim svojega brata pri delu!

Ker stremim po večjem koščku kruha, boljšem življenju in za čim manjšim izkoriščanjem!

Objave.

Zahvala. Spodaj podpisani se srčno zahvaljujem za podporo Din 300, katero sem prejel od centrale oblačilnih delavcev za Slovenijo v času moje bolezni. — Drechsler Avgust, krojač v Mariboru.

Sodrugi!

zahtevajte po vseh
brivnicah, kavarnah,
gostilnah „Delavec“!
„Delavec“ naj ne
manjka v nobenem
javnem lokalu! -----

Dalmatinska gostilna pri „Lozarju“

Sv. Jakoba trg,
vam nudi pristna dalmatinska vina,
prvovrstno primorsko kuhinjo. Vsako
nedeljo koncert. Povsem dobre pljače
imam turško kavo za zdravilo.
Se vam priporoča
Marjan Štlovič.

Ribje olje

sveže najfinejše norveško,
iz lekarne dr. g. Pieccoli-ja v Ljubljani
priporočam bledim, slabotnim osebam.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA,
MESTNI TRG ŠTEV. 15.
DEŽNIKI.

Na malo! Na veliko!
Ustanovljeno 1838.